

ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ - ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ & ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΝΙΑ

- Κλειδιά του σολ και του φα
 - Διατονικό ημιτόνιο, χρωματικό ημιτόνιο, τριημιτόνιο, εναρμόνιες νότες
 - Ρυθμικές αξίες
 - Παύσεις
 - Μέτρα: 2/4, 3/4, 4/4, 6/8, 2/2 (κομμένος χρόνος)
 - Ελλιπές μέτρο
 - Σύζευξη διάρκειας, στιγμή διάρκειας (παρεστιγμένο)
 - Συγκοπή και αντιχρονισμός
 - Τρίηχο
 - Μείζονες και ελάσσονες κλίμακες, σχετικές κλίμακες, οπλισμοί
 - Διαστήματα
 - Τρίφωνες συγχορδίες (ευθεία κατάσταση και αναστροφές)
-
- Δύο κομμάτια σολφέζ στο κλειδί του σολ, ένα σε μείζονα κι ένα σε ελάσσονα κλίμακα, σε διαφορετικό μέτρο.
 - Ένα κομμάτι σολφέζ στο κλειδί του φα σε διαφορετικό μέτρο από τα προηγούμενα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ - ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ

Γενική θεωρία βυζαντινής μουσικής

Διατονικό και Εναρμόνιο γένος

Θεωρία ήχων : Γ' και Βαρύς

4 Κομμάτια από κάθε ήχο.

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΠΙΑΝΟ

2 κομμάτια

1. Σπουδή: «Czerny 100»: Ένα κομμάτι ελεύθερης επιλογής από ν.33 ως ν.50
2. Πολυφωνικό: «Bach Anna Magdalena»: Ένα κομμάτι ελεύθερης επιλογής εκτός από Musette σε Ρε μείζονα.

ΤΑΜΠΟΥΡΑΣ

Θεωρητικό μέρος

Ήχος βαρύς.

Ήχος Β'

Ήχος πλ. του Β'

Ρυθμός 9σημος (ζεϊμπέκικο, καρσιλαμάς, συγκαθιστός).

Ρυθμός 6σημος (τσάμικος, ζωναράδικος).

Πρακτικό μέρος

Κλίμακα του βαρύ ήχου

Κλίμακα του Β'

Κλίμακα του πλ. του Β' ήχου

Τραγούδια σε εννιάσημο, εξάσημο και άλλους ρυθμούς

Ήχος βαρύς.

- 1) Βλέπω καράβια κι έρχονται
- 2) Όλες οι παπαρούνες

Ήχος Β'

- 3) Γαλαζιανή
- 4) Θωμαή
- Ήχος πλ. του Β'
- 5) Ολμάζ (Ερυθραίας)
- 6) Αραμπάς περνά
- 7) Σ αυτό τα αλώνι
- 8) Αμάραντος

Προαιρετικά, οι μαθητές/-τριες μπορούν να αυτοσχεδιάσουν μια δική τους μελωδία πάνω στον ήχο πλαγίου του δευτέρου ή στον β' ήχο.

Οι υποψήφιοι μπορούν επίσης -αν το επιθυμούν- να επιλέξουν για την ακρόαση και άλλα παρόμοια κομμάτια, ίδιας δυσκολίας, στους ίδιους ήχους και ρυθμούς, από το ευρύτερο ρεπερτόριο της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής.

Κατά την εκτέλεση των τραγουδιών θα αξιολογηθεί ο βαθμός επάρκειας στα παρακάτω βασικά σημεία οργανοχρησίας όπως αυτά ορίζονται στο ΦΕΚ Β 2858/28-12-2015, σελ. 33998-34004:

1. Στάση σώματος και κράτημα του οργάνου και της πένας
2. βασικές δομές του εννιάσημου ρυθμού: 2-2-2-3, 2-3-2-2 και 3-2-2-2 (καρσιλαμάς: 2-2-2-3, συγκαθιστός; , ζεμπέκικος: 2-2-2-3, απτάλικος: 3-2-2-2 και αργιλαμάς: 2-3-2-2).
Ρυθμικά σχήματα συνοδείας χορών / συγχορδίες με πέμπτες και τέταρτες: καρσιλαμάς, συγκαθιστός, ζεμπέκικος (χαρακτηριστική πενιά ζεμπέκικου), αργιλαμάς, απτάλικος, ζωναράδικος και τσάμικος
3. Πενιές (θέση - άρση). Τονισμός και στην άρση (τρίηχα με θέση άρση)
4. Δεσμοί (κινητοί μπερντέδες). Χρώμα (σκληρό και μαλακό, δηλ. ήχος πλ. του β' και ήχος β'

αντίστοιχα). Γνώση της διάταξης των δεσμών για το σχηματισμό του βασικού χρωματικού τετραχόρδου / πενταχόρδου που ανήκει το τραγούδι. Παράδειγμα, τετράχορδο / πεντάχορδο του πλαγίου β' ήχου: 6 - 20 - 4/12 ή: 6 - 18 - 6/12, για το σκληρό χρώμα, επίσης, για το μαλακό χρώμα: 8-14-8/12 με το κε ύφεση, όμως, πιο ψηλά από το ημίτονο. Επίσης, το πεντάχορδο πλαγίου του τετάρτου τετράφωνου χρωματικού: 12-6-18-6 με ύφεση στο φθόγγο βου και δίεση στο γα (μακάμ νικρίζ),

5. Δακτυλοθεσία (ανοιχτή και κλειστή θέση με χρήση αντίχειρα 5ου δακτύλου). Ήχος β' από το φθόγγο δι. Διαφορές σκληρού και μαλακού χρωματικού τετραχόρδου.
6. Στολίδια, εκφραστικά μέσα: legato, glissando, ρυθμικό vibrato, τάι-τα, έλξεις.
7. Μουσικότητα

Η ερμηνευτική εικόνα των εξεταζομένων θα αξιολογηθεί με κριτήριο τα βασικά σημεία επάρκειας όπως αυτά έχουν προαναφερθεί, ενώ οι υποψήφιοι οφείλουν να καταστήσουν

εμφανώς ότι αντιλαμβάνονται τη λειτουργία του ταμπουρά ως εργαλείο για την βιωματική κατανόηση της θεωρίας της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής (θεωρία των ήχων, θεωρία των ρυθμών, είδη μελοποιίας, κλπ) και ότι δεν παραγνωρίζουν την αυτόνομη λειτουργία του ταμπουρά ως σολιστικού οργάνου, συνοδευτικού του δημοτικού τραγουδιού με ιδιαίτερη τεχνική και ρεπερτόριο. Ο εξεταζόμενος λοιπόν αξιολογείται βάσει των παραπάνω σημείων, εάν δηλαδή κατέχει αυτά και είναι ικανός να στηρίζει το θεωρητικό και πρακτικό μέρος των κομματιών που θα επιλέξει.

Σημειώσεις:

Όσον αφορά το κούρντισμα του ταμπουρά θα χρησιμοποιηθεί το βασικό κούρντισμα κατά πέμπτες (καραντουζέν), το οποίο μπορεί να είναι:

1η χορδή: Κε=λα, 2η χορδή: Πα=ρε και 3η χορδή: Δι=Σολ ή εναλλακτικά:

1η χορδή: Πα=ρε, 2η χορδή: Δι=Σολ και 3η χορδή: Νη=Ντο Επίσης, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και το κούρντισμα:

1η χορδή: Πα=ρε, 2η χορδή: Δι=Σολ και 3η χορδή: Κε=λα Δηλαδή η τρίτη χορδή να έχει το φθόγγο Κε = λα (ως βάση)

ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Η εξέλιξη της ευρωπαϊκής μουσικής από τον 17ο μέχρι τον 19ο αιώνα. Ειδικότερα εξετάζονται οι παρακάτω ενότητες:

- Η γέννηση της όπερας και του ορατορίου
- Η εποχή Μπαρόκ
- Η κλασική εποχή
- Ρομαντισμός
- Εθνικές σχολές

Για κάθε ενότητα, εκτός από γενικά ιστορικά στοιχεία, πρέπει να ξέρετε αντιπροσωπευτικούς συνθέτες και τις κυριότερες μορφές μουσικής σύνθεσης. Για τους συνθέτες πρέπει να ξέρετε τη χώρα που έζησαν και σε ποιες μουσικές μορφές διακρίθηκαν (ενδεικτικά και κάποια έργα τους).

ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Για την ύλη του ατομικού οργάνου επιλογής μπορεί να επικοινωνήσει ο υποψήφιος με το σχολείο (τηλ. 2321035353, κατά τους θερινούς μήνες κάθε Τρίτη 08:30-13:30).